

HANS-OLE BÆKGAARD

Se, jeg kommer snart!

Seks studier i Johannes' Åbenbaring

BIBELSTUDIE

LOHSE

Indhold

- 4 Indledning
- 14 Studie 1: De sidste tider er begyndt
- 21 Studie 2: Johannes får et syn
- 25 Studie 3: Omvend jer!
- 29 Studie 4: Den treenige Guds komme
- 34 Studie 5: Det antikristelige får givet magt
- 40 Studie 6: Den afgørende kamp og udfaldet
- 47 Om forfatteren
- 48 Oversigt over Lohse bibelstudier

Indledning

En dag kommer Jesus igen! Sådan lyder det bibelske håb, som Guds børn igennem tiderne har kunnet trøste sig ved og glæde sig over. Trods synd og død. Trods forfølgelser og hån. Trods smerte og tårer. For intet i denne verden har magt til at gøre Guds Ord ligegyldigt. Det formidler nemlig en sand virkelighed – også når det gælder denne verdens afslutning og den kommende verdens liv.

En dag kommer Jesus igen. Ved sin genkomst skal Han holde dom over alt det, som har sat sig op imod den treenige Gud. Straffen for vantro er evig fortabelse borte fra Guds faderlige kærlighed og ansigt. Frelsen ved tro på Kristus er evigt liv på en nyskabt jord i Guds nærvær med syndernes forladelse som fortegn. To mulige udgange af dette liv: fortabelse eller frelse. To herrer at vælge imellem her i livet, når det gælder at vise lydighed og troskab: Satan eller Kristus. To måder at møde Jesus på, når Han kommer igen: Kriger eller Brudgom.

Se, Han kommer med skyerne

Johannes' Åbenbaring (Åb) handler om alt dette. Mest handler skriftet om den dag, hvor Jesus kommer igen (kap. 4,1-22,5). Forud for denne dag sender Han en invitation ud til alle mennesker, som gælder den himmelske fest – *det messianske festmåltid*. Åb fungerer som én stor *bryllupsinvitation* (sml. 19,9). Det handler om at tage imod – at omvende sig! – og takke ja, inden det er for sent. Konsekvensen ved at sige nej og afvise invitationen gives allerede på forhånd.

Der findes mange reaktioner på Åb. For nogle er den som en lukket bog, mens den for andre er tiltrækkende

for fantasien, og der har ikke manglet forslag, når det gælder fortolkninger af begivenheder, symboler osv. Nogle synes i bogen at kunne finde en konkret procesplan for verdens gang og afslutning, mens andre helt dropper at stifte bekendtskab med budskabet, fordi det opleves skræmmende og svært.

Åb er ikke et opslagsværk, som giver svar på alt om genkomstdagens begivenheder, men er en bibelteologisk udfoldelse af *Guds handlen* ved Jesu genkomst. Der er heller ikke tale om en beskrivelse af endetiden her i tiden (med klimaks i Antikrists tid før Jesu komme), som kan give anledning til alle mulige tolkninger – særligt af endetidstegn, når det handler om *hvordan* og *hvornår*. Der er heller ikke tale om en lang periode fra Jesu komme og indtil verdensdommen (det såkaldte tusindårsrige, bortrykkelsen m.v.). Nej, Åb handler om, hvad der sker dén dag, Jesus kommer igen til frelse og dom; altså om verdens undergang og skabelsen af en ny himmel og jord. Bogen er i sin helhed først og fremmest til opbyggelse for de troende – og vil kalde til tro, inden det er for sent (jf. 1,1-3; kap. 2-3).

Det er en god idé, at man begynder studiet af Åb med at læse bogen højt for sig selv – eller for hinanden i en studiekreds. Sådan var budskabet i Åb tænkt fra begyndelsen: at blive oplæst, troet og fastholdt (jf. 1,1-3). Fokus i budskabet er: »Omvend dig, inden det er for sent. Vær trofast mod Kristus og udholdende i troen, så skal du blive frelst!«

Jesu Kristi åbenbaring til apostlen Johannes

Overskriften *Johannes' Åbenbaring* stammer ikke fra skriftet selv, men er en senere tilføjelse, som sandsynligvis er kommet til i forbindelse med samlingen af Ny Testamente (NT). Det er et skrift, der formidler Guds tanker i ord og er nedskrevet af apostlen Johannes inspireret af Helligånden. Nok spiller Johannes en rolle,

men teksten understreger (jf. 1,1), at åbenbaringen er *Jesu Kristi åbenbaring* eller måske snarere, at *åbenbaringens indhold er Jesus Kristus*, sådan som Han skal træde frem på dommedag ved sin genkomst.

Hovedpersonen er dermed angivet: Kristus. Han viser selv Johannes – eller det sker ved en engel – åbenbaringens indhold, og Johannes får befaling om at skrive synet ned under Åndens vejledning. I den forstand er apostlen Johannes forfatter – og kun ved en mindre del er han selvstændig pennefører (1,1-8+22,21; 22,6-20 dog stadig under Åndens vejledning!). Han er på dette tidspunkt biskop i Efesos og fører tilsyn med en række menigheder i Lilleasien (1,11). Han optræder som apostel-profet, der får lov til at skue ind i fremtiden og tale profetisk til menighederne. I den forstand er skriftet et profetisk budskab.

I 1,9 får vi oplysning om, at Johannes får synerne på øen Patmos, som ligger lidt vest for byen Milet, tæt ved Efesos. Muligvis er Johannes i fængsel på grund af missionsvirksomhed i Milet. Han betegnes som en, der er *fælles med jer om trængslen og Riget og udholdenheden i Jesus*, og at han er på øen *for Guds ords og Jesu vidnesbyrds skyld*. Meget muligt er der tale om et mildt fængsel, en slags ø-arrest, for at forhindre ham i at lede missionsarbejdet. Der er altså sandsynligvis ikke tale om store kristendomsfølgelser under en romersk kejser, sådan som det traditionelt hævdes. For nok handler Åb om martyrium for Kristi sag og om at holde ud indtil enden, men ikke direkte om kristendomsfølgelser som det primære. Patmos var *ikke* en ubeboet ø, selvom det ofte antages (jf. arkæologiske fund af gymnasium, sportsanlæg, Artemiskult, fæstningsværk m.m. – muligvis med op til to tusinde indbyggere). Patmos var snarere en fæstning, militærstrategisk bygget af romerne. Og meget tyder faktisk på, at den kristne kirke ikke har været så lille på dette tidspunkt og

dermed heller ikke været tæt på udryddelse ved store forfølgelser.

Udtrykket »på Herrens dag« (1,10) kan muligvis hentyde til *søndag* (jf. Kristi opstandelsesdag), men der er større grund til at antage, at *Herrens dag* er Jesu genkomstdag. Johannes bliver altså i synet af Ånden flyttet 'helt frem' til den begivenhed, han skal nedskrive! Denne oplevelse finder sandsynligvis sted omkring år 95 e.Kr. (måske under visse forfølgelser af den romerske kejser Domitian). Denne angivelse finder vi bl.a. hos kirkefaderen Irenæus ca. år 180 e.Kr. Apostlen Johannes selv dør muligvis år 98 e.Kr., næsten 90 år gammel. Han hensover i Efesos og begravnes dér; dvs. at han på et tidspunkt frigives og kommer bort fra Patmos. Åb er givet til Kristi menigheder, så *den, som læser op, og de, som hører profetiens ord og holder fast ved det* (1,3) kan vide, hvad »der snart skal ske« (jf. 1,1.19).

Budskabet i Åb skyldes altså ikke store forfølgelser og er heller ikke direkte knyttet til sådanne, men er et budskab til alle tider om at være parat til, at Jesus – *pludselig* – kommer igen.

Tolkninger og konsekvens

Det er ikke nogen større hemmelighed, at der findes en række modeller, som hver især danner et fortolkningsgrundlag til Åb. Sådanne modeller er dog ikke neutrale, for bagved finder man bl.a. et bestemt syn på Skriften (f.eks. sammenhængen mellem GT og NT, opfattelsen af Åb's struktur og budskab). Jeg vil kort beskrive fem modeller og særligt pege på den sidste model, som jeg finder mest anvendelig til at forstå Åb's budskab (se evt. Lohses Store Bibelleksikon, side 209-17, Credo-kommentaren til Åb. eller undetegnedes gennemgang af Åb i Bibelnøglen nr 4. 2006).

»Den *samtidshistoriske model*« er på en eller anden måde taget med i de fleste tolkninger. Modellen har

været anvendt særligt siden 1600-tallet. Forståelsen er, at Åb's syn stort set skal tolkes ud fra Johannes' egen samtid. Symbolerne i synerne refererer til folk, nationer, lande, kejserdyrkelse, begivenheder osv. fra denne tidsperiode i det 1. årh. Johannes' hensigt er at vise sine læsere, hvordan Gud vil bringe dom over den del af verden, som undertrykker de troende, og hvordan Han vil befri og indsætte disse i sit evige rige.

»Den kirkehistoriske model« har især været anvendt siden middelalderens begyndelse (særligt hos kirkefaderen Augustin, 4.-5. årh.). Man opfatter Åb sådan, at den omhandler Kirkens tid fra Kristi første komme til Hans genkomst, især tolket gennem bogens cyklusser funderet i 7-tallet. Tusindårsriget blev forstået som hele Kirkens tid med fokus på Antikrist i endetiden forud for genkomst, dom og evigt liv i enten herlighed eller straf. Bogens samtid i det 1. årh. og læserens egen samtid medinddrages ofte i større eller mindre omfang som en afgørende tolkningsinstans. Ved middelalderens afslutning fremkom herimod en (genoptaget) tanke fra oldkirkens stridigheder – især hos de såkaldte sværmere, at tusindårsriget skulle forstås konkret og var nærtforestående.

»Fremtids-modellen« findes i flere varianter, men et fælles fokus koncentrerer sig særligt om fuldendelsen og tiden lige forud. Den kan nærmest klarlægges i et skema eller som procesforløb: de sidste dage af menneskeslægtens jordiske historie, Jesu første genkomst, bortrykkelse (før eller efter den store trængsel), oprettelse af et tusindårsrige (hvor Israel spiller en central rolle med eksplicite opfyldelser af gammeltestamentlige profetier), Antikrists tid, Jesu anden genkomst, verdensdom, nyskabelse. Denne model har især taget udgangspunkt i tolkninger om et konkret tusindårsrige. Allerede i den tidlige oldkirke fremkom forskellige varianter i opposition til den mere kirkehistoriske model. Dette gentog sig

siden hen særligt under reformationen, i begyndelsen af 1800-tallet og ikke mindst i løbet af de sidste hundrede år – knyttet til fortolkninger af begivenhederne i forbindelse med staten Israels oprettelse og tydingen af endetidstegn.

»Den idealistiske model« vil lære os at forstå Guds person og Hans veje med denne verden, primært på et generelt plan. Åb er ikke tænkt som redskab til at kunne udregne eller beregne begivenheder i verdenshistorien. Den vil lære os indholdet og konsekvenserne – ikke af specielle hændelser – men af store principper f.eks. vedrørende kampen mellem godt og ondt. Derfor er der faktisk kun tale om symboltolkning. Denne model fremkom især med rationalismen for et par hundrede år siden. Blandt fortolkere er denne model ikke så anvendt, men har dog i de senere årtier fået en ny opblomstring, bl.a. inden for økumenisk kirketænkning.

»Omvendelsesforkyndelses-modellen« vil fremhæve, at Åb selv angiver, hvad den handler om, og hvad den vil formidle (se næste afsnit). Man afviser de andre modeller, når det gælder en ekstern tolkningsramme betinget af skriftets eller læsernes samtid eller det historiske forløb, men hvad angår forståelsen af det teologiske budskab, har den visse træk til fælles med den kirkehistoriske model. Man afviser også en kronologisk forståelse af synerne som et generelt procesforløb eller som konkrete endetidsscenerier. Bogen skal forstås på baggrund af *især* GT, i lyset af NT og ikke mindst ud fra skriftet selv i sin litterære helhed. Med andre ord: Bogen rummer bibelteologi og omhandler Jesu genkomst dag: et komme til dom (fortabelse) og evigt liv (frelse). Denne begivenhed bliver formaningsgrundlaget for omvendelse, og den bliver opmuntringen til at forblive i en sand, virksom og udholdende tro på Kristus, indtil Han kommer igen.

Bogens struktur – en væsentlig oplysning

Det er ikke muligt at vise de forskellige opbygninger af Åb (se diverse kommentarer). Umiddelbart angiver Åb dog selv, hvad den rummer, og hvordan dens struktur er. I 1,1 står der: *hvad der snart skal ske* – eller mere præcist oversat: *hvad der skal ske i en hast* (sml. 22.7). I 1,19: *Skriv det, du har set, og det, som er, og det, som siden skal ske*, som følges op i 4,1: ... [jeg] *vil vise dig, hvad der siden skal ske*.

Hermed bliver der udpeget to hovedsyn, sådan som det fremgår af oversigten s. 12: a) »*det, som er*« – dvs. menighederne, som er beskrevet i det 1. hovedsyn; b) samt »*det, som skal ske i en hast*«, dvs. 'genkomstdagen', som udfoldes i det 2. hovedsyn. I det 1. hovedsyn bliver Johannes nok præsenteret (1,9-20), men hovedpersonen er Jesus Kristus og Hans budskab til de syv menigheder (2,1-3,22). I det 2. hovedsyn (4,1-22,5) ser Johannes selve genkomstdagen. Synet beskriver og udfolder det teologiske indhold af denne begivenhed (17,1-22,5). Det sker først ved en konkretisering af Guds komme (4,1-5,14); dernæst ser han genkomsten forudgribende ud fra flere vinkler (6,1-16,21). Endvidere er synet delt op i tre scener, hvor Johannes bliver grebet af Ånden og af Kristus eller en engel bliver ført til henholdsvis *Himlen*, Guds evige bolig og tronsal (4,1f), *ørkenen*, dommens sted (17,3) og *et stort, højt bjerg*, det ny Jerusalem (21,9f). Derudover findes en prolog og epilog, som hjælper læseren til at forstå bogens profetiske budskab og dens temaer.

Som nævnt tidligere vil det klart fremme forståelsen og udbyttet af studierne, hvis man begynder med at læse Åb højt for sig selv – eller for hinanden i en studiekreds.

Indtil Han kommer!

Det er mit ønske, at heftets seks studier må vise, hvad det betyder, at vi lever i *de sidste tider*, og hvad vi kan se hen til i troen på Jesus Kristus ved Hans *genkomst*. Til opmuntring, trøst og udholdenhed. En dag kommer Han igen. Det har Han lovet. Og Guds Ord svigter og lyver ikke.

Jeg har selv fundet det ganske befriende, at Åb ikke handler om tiden nu, eller at den skal forstås på baggrund af historiens skiftende tider, men at den handler om dén dag, Jesus kommer igen – og at det er på denne baggrund, menighederne formaner til at være årvågne og på vagt, at omvende sig og holde fast ved troen. Meget mere kunne være uddybet og udfoldet. Pladsen er ikke til det, men jeg håber, at studierne er med til at give en forståelig indføring i skriftet og den del af vores bibelske lære, der handler om Kristi genkomst.

Indtil Han kommer, må vi bringe budskabet om Jesus Kristus ud til enhver, vi møder på vores vej – for jøde først og for græker (også danskere!). Det er nu, det er nådetid. En dag er det for sent.

Jerusalem, nytåret 2008
Hans-Ole Bækgaard

Opbygning af Johannes' Åbenbaring

1 2 3

Prolog 1,1-8			I introduktionen til sin bog anfører Johannes temaet og antyder formålet
Første syn 1,9-3,22		•	<p>ÅBENBARING af Kristus: 1,9-20 Hovedtemaet (<i>hvad der skal ske i en hast</i>) er anført i 1,1. Fortællingen heraf udsættes i 1,19 til 4,1 efter de syv breve (jf. opdelingen i to syne syner)</p> <p>Diktater/breve: 2,1-3,22 Disse diktater/breve er en del af Johannes' syn, men temaet er '<i>det, som er</i>' og ikke '<i>det, som skal ske efter dette</i>' (se 1,19)</p>
Andet syn 4,1-22,5	4,1-16,21 1. delsyn 'i Ånden'	•	<p>ÅBENBARING af hhv. Gud og Kristus: 4,1-5,14 Guds og Kristi komme. Johannes ser <i>dette komme</i> i Himlen, dvs. i Guds tronsal; dér hvor Gud bor for evigt</p> <p>Septetter/syv-tallene: 6,1-16,21 Det, at de syv segl brydes, forårsager nok, at '<i>hvad der skal ske i en hast</i>' fortællles, men kun i en forudgribelse eller foreløbig udgave. Det udsætter fortællingen af det egentlige hovedtema til efter septetterne, dvs. til efter kap. 16</p>
	17,1-21,8 2. delsyn 'i Ånden'	•	<p>Dommen over Babylon 17,1-19,10 Johannes ser <i>dommen over Babylon</i> (»skøgen») i ørkenen</p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p style="text-align: center;">↑ ÅBENBARING af Kristus (og åbenbaring af Gud) 19,11-21,8 Fortælling om Kristi tilsynekomst, hvor Han rider på en hvid hest (19,11ff), og af Guds tilsynekomst, hvor Han sidder på sin trone (20,11ff; 21,1ff; sml. 6,16f og 11,15-18) ↓</p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/>
	21,9-22,5 3. delsyn 'i Ånden'	•	<p>Det ny Jerusalems frelse 21,9-22,5 På et stort og højt bjerg ser Johannes <i>det ny Jerusalem</i> (»bruden») i hendes evige herlighed</p>
Epilog 22,6-21			Epilogen lægger vægt på, hvad der er synernes tema, antyder formålet og understreger vigtigheden af begge

Strukturforklaring

- 1 Angiver de tekster, der udgør Johannes' hovedfortælling.
- 2 Angiver de to mulige følger af Guds og Jesu komme (genkomst) – som Kriger eller Brudgom.
- 3 Angiver de tekster, der medfører en udsættelse af selve Johannes' hovedfortælling, men disse tekster er alligevel meget vigtige. I kap. 2-3 er formaningerne begrundet med Jesu genkomst, og i kap. 6-16 er der tale om en lang række glimt af dommedag – dvs, at kap. 6-16 altså foregriber *hovedfortællingen* i kap. 17-22 og især afsnittet 19,11-21,8, *men* begivenhederne *er* dommedag og ikke en foregribelse heraf i tiden.

Studie 1

De sidste tider er begyndt

Klimaforandringer: indlandsisen smelter, oversvømmelser, temperaturændringer. *Naturkatastrofer:* jordskælv, hungersnød, tsunamier. *Åndelig trængsel:* forfølgelser, sekularisering, flirten med det dæmoniske. *Krig:* atomvåben, tyranners magt, vold og ondskab tager til.

Disse ting oplever mange kristne som skræmmende. For hvad betyder de? Er det tegn på Jesu forestående genkomst – og i så fald: Hvordan skal de så tolkes? Flere kommer med bud på tegnenes betydning, og nogle bringer profetiske budskaber om, at vi lever i de sidste tider, altså endetiden, at Antikrist (snart) står for døren, og at en stor trængselstid venter.

1. Tal med hinanden om, hvad disse *tegn* får jer til at tænke på. Hvordan skal de tolkes? Tager de til i styrke og antal? Hvordan skal vi forholde os som kristne? Lever vi i de sidste tider med Jesu genkomst lige om hjørnet?

Overvej: Er disse tegn noget, som styrker troen og udholdenheden, eller forvirrer de snarere?

Når vi taler om de sidste tider, mener vi ofte perioden umiddelbart inden Jesu genkomst. I NT er perioden meget længere. De sidste tider begyndte, da *tidens fylde* var inde. Dette udtryk bruger f.eks. apostlen Paulus om den fantastiske begivenhed, at Gud blev menneske, født af en jomfru (Gal 4,4). Og i evangelierne møder vi udsagn fra Jesus om, at »Hans time er endnu ikke

kommet«. Han tænker her på, at alt, hvad Hans jordelig pegede frem imod, var åbenbaringen af Guds kærlighed på Golgatas kors, hvor ordene lød: »Det er fuldbragt!«

Profeterne i GT havde fået syner og ord om en tid, hvor Messias – Guds Salvende, Guds Søn – skulle træde synligt frem blandt mennesker. Når Han kom, ville tidens bæger så at sige være fyldt. For Han ville opfylde løfterne og profetierne, og med Ham ville Guds rige komme. Derfor hører vi også, at Jesus lige efter sin dåb proklamerer: »Tiden er inde, Guds rige er kommet nær; omvend jer og tro på evangeliet!« (Mark 1,15). Gudsriget og evangeliet er uløseligt bundet til personen: jøden Jesus af Nazaret som den sande Messias.

Tiden mellem Jesu første og andet komme (genkomsten) kaldes de sidste tider. Det er *nådetid*, hvor det er muligt at omvende sig og tro på Ham for at undgå dom og evig fortabelse (se Joh 5,19-30). Det er *missionstid*, hvor markerne er hvide til høst (se Joh 4,34-38; Matt 9,38). Det er tiden for *veernes begyndelse* som udtryk for, at Gud en dag vil nyskabe himmel og jord (Matt 24,8; sml. Es 66,7-11).

2. Læs Matt 24,3-14 + 24,23-31. Jesus beskriver forhold i de sidste tider, men hvad peger Han på, at disciplene skal lægge mærke til og hente deres trøst i? Hvad er deres opgave i de sidste tider? (Se også ApG 1,6-8).

Kirken består af både jøder og hedninger, der tror på Jesus som løfternes Messias, og som lever i forventning om Hans snarlige genkomst. Derfor har disciple til alle tider spejdet efter tegn på genkomsten og håbet på, at den ville finde sted i deres tid. Kirkens tid er på én gang en lineær tid mellem Jesu første og andet komme, som tidsligt bevæger sig fremad, samtidig med at de samme begivenheder sker som cyklusser på denne tidslinje. Krig, jordskælv, forfølgelse, hungersnød osv. er ikke

noget, der særligt kendetegner vores tid. Det skete også i urkirken, i middelalderen, i dag. Måske er dog den kolde kærlighed og lovløsheden (sandhedsrelativismen) noget, der især kendetegner vores tid (?).

I NT kan vi læse, at flere apostle – f.eks. Paulus – forventede Jesu snarlige genkomst. Nogle tænkte sådan, da Jerusalem i år 70 blev ødelagt og templet lagt i ruiner (sml. Mark 13; Luk 21). Og med god grund. For mange ting kunne tyde i den retning, og den åndelige fornemmelse for undergang lå lige for. Sådan har mange vågne kristne op gennem Kirkens tid troet, at nu måtte Jesus snart komme igen: kirkefædre i oldkirken, lærde i middelalderen, fædrene under reformationen, åndeligt modne personer under rationalismen, udholdende bibeltro kristne i vor tid. Og mange, mange andre. Blev de snydt? Bliver vi snydt? Er der noget, vi har misforstået? Næh ...

Noget af det sidste, Jesus lærer sine disciple før sin død og opstandelse, er, at de skal 'våge og bede'. Hele tiden skal de være opmærksomme på, at en dag – når Gud beslutter det – kommer Jesus igen, og da skal denne verdens gang ophøre og en ny begynde. De skal leve i daglig forventning. De skal have deres primære fokus på dette. De skal være fyldt af håbet om den herlighed, der venter dem (Rom 13,11-14).

3. Vil vi vide noget om de sidste tider, og hvordan vi skal leve disciplivet i denne tid, findes der flere tekster i evangelierne og brevene om det. Mange tror, at Johannes' Åbenbaring primært behandler dette, men fokus er her snarere på selve Jesu genkomst – og heraf formaninger om, hvilken betydning det bør have for livet her og nu.

Læs 1 Thess 5,1-11; 2 Tim 3,1-7 og 2 Pet 3,3-13 – og drøft indholdet. Hvad betyder det for jer?

For at vide noget om fremtiden må man kende til fortiden. Denne tanke rummer noget meget vigtigt og sandt. Også når det gælder et studie om den bibelske fremtid.

I GT kan vi fra de første sider læse om skabelsen af universet med mennesket som kronen på værket, og vi følger herfra menneskehedens historie siden syndefaldet. Vi hører om udvælgelsen af folket, Abrahams børn, som frelsen knyttes til. Fra dette folk, Israel, skal Messias fremstå. Denne fortælling udspiller sig på en helt konkret måde i historien, hvor vi møder personer, Gud udvælger, og begivenheder, hvor Gud handler på en helt særlig måde. Samtidig lyder der løfter, pagter oprettes, og profetord forkyndes om den frelse, Gud vil sende. Det sker, allerede før Adam og Eva smides ud af Paradiset (1 Mos 3,15). Gud taler siden om dette 'afkom' til Abraham, Moses, David og mange flere. Han bringer tydelige forudsigelser om frelsen ved Messias hos salmister og profeter.

Med andre ord: Siden syndefaldet har mennesker haft mulighed for at tro på, at Gud vil sende redning, så mennesket kan komme tilbage til Paradiset og evigt leve i Guds synlige nærvær. Hvordan Gud vil frelse eller fordømme, velsigne eller forbande; hvordan Gud vil skaffe redning eller straffe; hvordan Gud anvender sin englehær eller giver magt til onde kræfter, udfoldes gennem konkrete begivenheder, beskrivelser og beretninger. Og det er netop mange af disse begivenheder, beskrivelser og beretninger fra GT, som i Åb anvendes til at udtrykke, hvad der skal ske på Jesu genkomstdag. Syner og billeder i bogen relaterer til en bestemt virkelighed og teologi, som er konkretiseret i disse gammeltestamentlige tekster.

Det er klart, at meget stof hos profeterne (og andre steder i GT) handler om historiske forhold på den tid. Men det sker i en hel del passager, at fremtidsperspektivet ikke blot handler om en nær fremtid for det israelit-

tiske folk, men at perspektivet nærmest bliver brudt og handler om tiden, hvor Gud vil indsætte sin Messias – en evig konge og hyrde fra Davids slægt – til at lede sit folk til den evige frelse på Israels grønne bjerge, i det ny Zion, bag frelsens mure, på en ny jord m.v. Alt sammen sproglige udtryk for det messianske rige (f.eks. Ez 34,23f; sml. Åb 7,17; Joh 10,1-16), som er for jøder først og så hedninger. Denne missionsstrategi er allerede Guds plan på profetens egen tid – og sker flere gange helt konkret. Hos Messias skal denne strategi være grundlæggende for al missionsvirksomhed (Rom 1,16f).

Når man læser de gammeltestamentlige profettekster, skal man være varsom med at læse dem bogstaveligt, da teksten er poesi – *profetisk poesi*. Det betyder ikke, at profeterne var usikre på indholdet i deres budskab, men mere, at de funderede over, hvordan og hvornår det skulle finde sted (sml. 1 Pet 1,10-12).

Man kan møde fortolkninger, som hævder, at da Jesus kom første gang, opfyldte Han nogle profetier, mens andre først skal opfyldes, når Han kommer anden gang. Man kan også se sådan på det, at da Jesus kom første gang, var Han opfyldelsen af hele det gammeltestamentlige frelsesbudskab. Alt har fået sit *amen* i Ham. *Alt blev opfyldt*, men *ikke alt er synligt* for vore øjne. Hvis Jesus kun opfyldte en afgrænset del af profetierne ved sit første komme, hvad er det så min tro på Jesus har del i? Hvis Jesus opfyldte alt ved sit første komme, har troen på Ham jo netop del i *alt det*, der hører evangeliet og Gudsriget til! Vi har alt *allerede*, men ser det *endnu ikke* synligt for vore øjne.

Det fantastiske ved, at Jesus opfyldte *alt*, allerede første gang Han kom, er, at den virkelighed er troens. Ved tro på Jesus er vi *allerede* begyndt et liv på den nye jord. Vi har *allerede* del i opstandelsen og herligheden, som profeterne talte om, og skal ikke for dommen.

Ved tro på Jesus er vi *allerede* retfærdige og konger sammen med Ham – det er ikke først noget, vi skal se hen til som en mulighed. Vi *er*!

Denne forståelse af profetierne afviser dermed også, at profetordene om fremtiden har flere lag. Det skal forstås sådan, at profeterne ganske vist har talt ind i deres historiske samtid – og at visse profetord har refereret til historiske forhold, vi allerede ser opfyldt. Men profetierne har egentlig deres sigte i opfyldelsen alene i Messias. Det betyder, at opfyldelsen ikke sker i flere omgange, f.eks. både i det bibelske stof, i et nationalt Israel i vor tid eller et fremtidigt tusindårsrige. Nej, profetierne er knyttet til Guds Søn. Denne tolkning af GT er den, Jesus anvender i NT, og sådan lærer Han sine apostle at forstå GT. Derfor er der ikke noget underligt i, at Åb henter sin fortolkningsramme i GT's historie og tekster og ser dem i lyset af NT's lære om Jesus som Messias. For dermed understreger forfatteren til Åb, hvad evangeliet og Gudsriget er, som vi *allerede* har del i ved troen, og som skal være synligt for os *engang*.

4. Drøft med hinanden, hvad GT betyder for jer: for jeres åndelige liv – for jeres bibellæsning.

»Jo mere kendskab man har til GT, jo bedre forstår man Johannes' Åbenbaring!« Hvorfor tror I, at det forholder sig sådan?

5. Til overvejelse: Natten efter påskemåltidet var en *vågenat for Herren*. Rabbinderne talte om folkets smerter og fødselsveer, når Messias skulle komme, og påskemat plejede jøderne at mindes plagerne og de store lidelser i Egypten. Jesus gør tiden fra sit sidste påskemåltid og til genkomsten (= de sidste tider) til en *permanent påskemat*. Tiden skal være kendetegnet af lovsang, håb, glæde og bekendelse knyttet til forløsningen ved Jesus. Tiden skal være præget af, at vi våger og beder

trods lidelser for Jesu navns skyld. Tiden skal være en aktiv missionstid blandt alle folkeslag om frelsen ved Jesus. Dette bør være livsindholdet for en discipel, der forventer Jesu snarlige komme.